

Vergaderjaar 2017–2018

32 317

JBZ-Raad

IS

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 2 maart 2018

De leden van de vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad¹ hebben kennisgenomen van het verslag van de JBZ-Raad van 12–13 oktober 2017, door de Minister van Justitie en Veiligheid aangeboden bij brief van 31 oktober 2017.² De leden van de **PVV**-fractie hebben naar aanleiding hiervan op 6 december 2017 een brief gestuurd aan de Minister.

De Minister heeft op 2 maart 2018 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad, Van Dooren

¹ Samenstelling:

Engels (D66), Nagel (50plus), Van Bijsterveld (CDA), Duthler (VVD), Ten Hoeve (OSF), Schaap (VVD), Strik (GL) (*vice-voorzitter*), Knip (VVD), Beuving (PvdA), Faber-van de Klashorst (PVV), Schouwenaar (VVD), Gerkens (SP), Bredenoord (D66), Dercksen (PVV) (*voorzitter*), D.J.H. van Dijk (SGP), Van Hattem (PVV), Knapen (CDA), Nooren (PvdA), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), Stienen (D66), Teunissen (PvdD), Wezel (SP), Bikker (CU), Overbeek (SP), Van Zandbrink (PvdA)

² *Kamerstukken I*, 2017/2018, 32 317, IF.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR IMMIGRATIE EN ASIEL/JBZ-RAAD

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid

Den Haag, 6 december 2017

De leden van de vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad hebben met belangstelling kennisgenomen van het verslag van de JBZ-Raad van 12–13 oktober 2017, door u aangeboden bij brief van 31 oktober 2017.³ De leden van de **PVV**-fractie hebben naar aanleiding hiervan de volgende vragen en opmerkingen.

De leden van de PVV-fractie lezen het volgende in uw verslag van de JBZ-Raad onder het kopje «concept raadsconclusies over de toepassing van het Europees Handvest van Fundamentele Rechten in 2016»: *«Het laatste onderwerp was de positie van mensenrechten-NGO's. Uit onderzoek van het GRA blijkt volgens O'Flaherty dat NGO's het steeds moeilijker krijgen. Ze ondervinden barrières als gevolg van wet- en regelgeving, kennen een gebrek aan geld, hebben moeite met toegang tot beleidsmakers, en ondervinden soms zelfs problemen met persoonlijke veiligheid.»*⁴ Op welke specifieke NGO's wordt hier bedoeld? Ontvangen deze NGO's financiering en/of andere ondersteuning vanuit de nationale overheid en/of de Europese Unie? Zo ja, zouden deze leden graag een nader overzicht hiervan willen ontvangen.

In de geannoteerde agenda⁵ van deze JBZ-Raad heeft het kabinet het volgende gesteld: *«Het voorzitterschap heeft in raadsverband conclusies opgesteld over de toepassing van het Europees Handvest van Fundamentele Rechten in 2016. Belangrijkste onderwerpen zijn de verdere bewustwording van en toepassing van het Handvest door beleidsmakers en juristen, de rol van het Europees Bureau voor de grondrechten, de coherentie van intern en extern EU beleid op het vlak van fundamentele rechten, interne veiligheid, asiel en migratie, kinderrechten, de rol van maatschappelijke organisaties, het tegengaan van racisme en xenofobie, pluralisme in de media en de toetreding van de EU tot het Verdrag inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Istanbul Conventie) en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). De raadsconclusies verwijzen naar evenementen en onderzoeken in het kader van deze onderwerpen en formuleren aandachtspunten voor de toekomst. Het kabinet staat achter de inhoud van de raadsconclusies. De verwachting is dat er vooraf al inhoudelijke overeenstemming over de conclusies zal zijn, zodat ze tijdens de JBZ Raad niet alleen worden aangenomen maar ook kunnen dienen voor een gedachtewisseling met de directeur van het Europees Bureau voor de grondrechten, Michael O'Flaherty.»* Het verslag van deze JBZ-Raad⁶ noemt ten aanzien van het onderdeel over de toepassing van het Europees Handvest van Fundamentele Rechten in 2016 slechts de inbreng van het voorzitterschap en de Commissie, om tot slot te concluderen: *«De Raad stelde vervolgens de raadsconclusies vast.»* Heeft de delegatie van het kabinet zelf op dit punt ook een inhoudelijke inbreng geleverd en/of inbreng geleverd in de gedachtewisseling? Zo ja, welke?

³ Kamerstukken I, 2017/2018, 32 317, IF.

⁴ Idem, pagina 7.

⁵ Kamerstukken I, 2017/2018, 32 317, IC, pagina 4.

⁶ Kamerstukken I, 2017/2018, 32 317, IF, pagina 7–8.

In de betreffende raadsconclusies⁷ lezen de leden van de PVV-fractie onder punt 13 het volgende: «*De Raad erkent dat het noodzakelijk is de grondrechten te eerbiedigen van migranten, asielzoekers, vluchtelingen en personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, ook wanneer de situatie op het gebied van migratie en asiel erg problematisch is.*» Kunt u aangeven welke concrete consequenties het vaststellen van deze raadsconclusies heeft voor ons nationaal asielbeleid? Kunt u daarnaast nader duiden welke consequenties het vaststellen van onderdeel d) «Bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat»⁸ van deze raadsconclusies heeft op nationaal niveau voor Nederland en voor onze vrijheid van meningsuiting in het bijzonder?

De leden van de PVV-fractie constateren verder dat in punt 17 van de raadsconclusies in het bijzonder de nadruk wordt gelegd op «*het beschermen van de grondrechten van migranten en etnische minderheden.*»⁹ Kunt u aangeven of u de grondrechten van onze Nederlandse burgers wil beschermen, in het bijzonder tegen islamisering, massa-immigratie en EU-bemoeizucht?

Het kabinet stelt achter de inhoud van de raadsconclusies te staan, waaronder de conclusies over de toepassing van het Europees Handvest van Fundamentele Rechten in 2016.¹⁰ Het verslag van de Europese Commissie¹¹ over het voornoemde Handvest bevat, naar de mening van de voornoemde leden, in de inleiding enkele zeer eenzijdig en politiek gekleurde stellingnames, zoals: «*In een dergelijke context vinden nationalisme, populisme en intolerantie een vruchtbare bodem en worden uitsluiting en isolationisme afgeschilderd als enige oplossing voor de huidige problemen. In tijden van toenemende onverdraagzaamheid is het belangrijk dat de EU hamert op gelijke rechten voor iedereen.*»¹² Dit verslag richt zich volgens deze leden expliciet tegen zogenaamd «populisme» en daarmee tegen de op democratische uitgebrachte politieke voorkeur van miljoenen burgers in Europese landen. Kunt u aangeven hoe u deze stellingnames waardeert en hoe dit zich verhoudt tot de democratische grondrechten van deze burgers? Worden met de insteek van dit verslag de grondrechten juist niet geschonden?

Voor de toepassing van dit Handvest zijn in het tweede hoofdstuk van het verslag van de Europese Commissie doelstellingen opgenomen die volgens de leden van de PVV-fractie verstrekkende consequenties kunnen hebben voor onze nationale soevereiniteit. Zo lezen deze leden in het verslag: «*2.2. De eerbiediging van de grondrechten waarborgen. De instellingen, organen, bureaus en agentschappen van de EU moeten zich in alles wat zij doen, houden aan het Handvest. Elk geval van niet-naleving kan voor het Hof van Justitie van de Europese Unie worden gebracht. De Commissie doet er alles aan om de grondrechten in al haar wetgevings- en beleidsvoorstellen in te bedden en in acht te nemen (dit wordt ook wel «mainstreaming» genoemd).*»¹³ Veel EU-recht en beleid werken door op onze nationale wet- en regelgeving en beleid. Kunt u aangeven in hoeverre de in het verslag gestelde toepassingen invloed zullen hebben op onze nationale wet- en regelgeving en beleid? Wat betekent dit voor

⁷ 12913/17 «Ontwerpconclusies van de Raad over de toepassing van het EU-Handvest van de grondrechten in 2016» 11 oktober 2017 <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12913-2017-INIT/nl/pdf>.

⁸ Idem, pagina 6.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Kamerstukken I, 2017/2018, 32 317, IC, pagina 4.

¹¹ COM(2017)239, «Commissiemededeling inzake verslag over de toepassing van het EU-Handvest van de grondrechten 2016», 18 mei 2017.

¹² Idem, pagina 2.

¹³ Idem, pagina 8.

onze soevereiniteit en hoe verhouden de uitgangspunten voor toepassing zich tot het beginsel van subsidiariteit? Kunt u specifieker ingaan op de onderwerpen die in het verslag expliciet worden genoemd, in het bijzonder de toepassing op het gebied van migratiebeleid en de vrijheid van meningsuiting?

Ook heeft het kabinet aangegeven de toetreding van de EU tot het EVRM te steunen. De leden van de PVV-fractie willen graag weten of u nader kunt aangeven wat de consequenties zijn van dit voornemen voor onze nationale rechtsmacht, in het bijzonder de gevolgen voor ons gerechtelijk stelsel ten opzichte van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Wat betekent deze toetreding van de EU tot het EVRM voor onze nationale soevereiniteit en welke invloed kunnen niet-EU lidstaten (die wel aangesloten zijn bij het EVRM) krijgen op onze rechtsmacht?

De leden van de commissie zien uw antwoord met belangstelling en bij voorkeur binnen vier weken tegemoet.

Een gelijklopende brief is verzonden naar de Minister voor Rechtsbescherming en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Voorzitter van de vaste commissie voor Immigratie en Asiel / JBZ-Raad,
R.G.J. Dercksen

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 maart 2018

De vaste commissie voor Immigratie & Asiel / JBZ-Raad heeft namens de PVV-fractie vragen gesteld naar aanleiding van het verslag van de JBZ-Raad van 12–13 oktober 2017¹⁴. Met belangstelling heb ik kennisgenomen van deze vragen en opmerkingen en bedank de leden van deze fractie voor hun betrokkenheid op dit terrein. Tijdens de betreffende JBZ-Raden werd onder andere gesproken over de concept-raadsconclusies over de toepassing van het Europees Handvest van Fundamentele Rechten in 2016, een onderzoek van het EU-Grondrechten-agentschap (GRA) naar barrières voor mensenrechten-NGO's in de EU en de toetreding van de EU tot het EVRM. De antwoorden op de gestelde vragen stuur ik u mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De leden van de PVV-fractie vragen op welke specifieke NGO's er wordt gedoeld in het GRA-onderzoek naar uitdagingen voor mensenrechten-NGO's. Zij vragen voorts of deze NGO's financiering en/of andere ondersteuning ontvangen vanuit onze nationale overheid en/of de EU en, zo ja, of zij hiervan een nader overzicht mogen ontvangen. In het rapport genaamd «Challenges facing civil society organisations working on human rights in the EU»¹⁵ wordt in de inleiding gesteld dat het GRA zich bewust is geworden van toenemende uitdagingen waar mensenrechten NGO's wereldwijd in hun werk mee te maken krijgen door contacten met NGO's waar het GRA mee samenwerkt (een lijst van deze NGO's is terug te vinden in de eindnoten, blz. 57, noot 2). Naar aanleiding daarvan heeft het GRA besloten een zelfstandig onderzoek in te stellen naar deze kwestie binnen de EU. De informatie voor dit onderzoek is verkregen door middel van interviews met experts en expert bijeenkomsten en via hun onderzoeksnetwerk FRANET, dat bestaat uit lokale onderzoekspartners per land. De Nederlandse onderzoekspartner van het GRA, Art. 1/RADAR, heeft een vertrouwelijke bijdrage geleverd aan het onderzoek. Het rapport beschrijft in eerste instantie trends in wetgeving en beleid van de verschillende EU-lidstaten op het gebied van de ondersteuning van NGO's, waarbij geen specifieke NGO's worden genoemd. Mensenrechten-NGO's ontvangen financiering uit zowel publieke als private middelen, van overheden, internationale organisaties en bedrijven.

Het antwoord op de vraag van de PVV-fractie of de delegatie van het kabinet een inbreng heeft geleverd in de vergadering van de JBZ-Raad bij het aannemen van de raadsconclusies over de toepassing van het Europees Handvest van Fundamentele Rechten in 2016 luidt ontkennend. De meeste delegaties van lidstaten, waaronder de Nederlandse delegatie, hebben het woord niet genomen.

Deze leden vragen voorts naar de concrete consequenties van deze raadsconclusies voor ons nationaal asielbeleid, nationaal beleid op het gebied van de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat en de vrijheid van meningsuiting in het bijzonder. Raadsconclusies zijn in beginsel politieke verklaringen en vormen als zodanig geen juridisch bindende besluiten met rechtsgevolgen. Ze worden bij consensus aangenomen, wat betekent dat alle EU-lidstaten het over een tekst eens

¹⁴ Kamerstukken I, 2017/2018, 23 317, IF

¹⁵ European Union Agency for Fundamental Rights, ID 26 102, 17/01/2018 <http://fra.europa.eu/en/publication/2018/challenges-facing-civil-society-orgs-human-rights-eu>

moeten worden. Raadsconclusies zijn een manier om aan te geven welke kwesties prioriteit hebben voor de EU en de hierbij gewenste acties of doelstellingen te formuleren. De Raad van Ministers van de EU kan hiermee de politieke agenda van de EU beïnvloeden. De raadsconclusies in kwestie gingen over de toepassing van het Handvest van Fundamentele Rechten van de EU in 2016. Onderdeel d) van de raadsconclusies verwijst naar evenementen en onderzoeken in het kader van de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat en formuleert aandachtspunten voor de toekomst.

De leden van de PVV-fractie vragen of ik de grondrechten van onze Nederlandse burgers kan beschermen, in het bijzonder tegen islamisering, massa-immigratie en EU-bemoeizucht. De Nederlandse Grondwet en internationale verdragen waar Nederland partij bij is, beschermen tezamen met het strafrecht de mensenrechten van Nederlandse burgers. Deze bescherming is in Nederland van hoog niveau.

Deze leden van de PVV-fractie vragen hoe het kabinet het verslag van de Europese Commissie aangaande de toepassing van het Handvest waardeert, in het bijzonder enkele passages in de inleiding. De Commissie schetst in de inleiding van het verslag de maatschappelijke context van het jaar 2016. Daarin noemt zij een aantal politieke problemen met veel maatschappelijke impact, de consequenties van een uitzonderlijke grote vluchtelingenstroom aan de buitengrenzen van de EU, economische onevenwichtigheden en een reeks terroristische aanslagen in Europa. De Commissie beschrijft hoe deze ontwikkelingen potentieel gevolgen hebben voor het vertrouwen in de overheid als zodanig en in de kernwaarden voor de EU. De JBZ-Raad was ingenomen met het verslag van de Commissie en memoreerde in de raadsconclusies artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie, waarin is bepaald dat de Unie berust op de waarden eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren. Het kabinet acht het vanzelfsprekend dat de Europese Commissie aandacht vraagt voor de handhaving van de kernwaarden van/binnen de EU en in een verslag over de toepassing van het grondrechten-handvest het belang van gelijke behandeling benadrukt.

De leden van de PVV-fractie vragen verder naar de consequenties die doelstellingen uit het verslag van de Commissie kunnen hebben voor de soevereiniteit van Nederland. De raadsconclusies werden aangenomen in een zitting van de JBZ-Raad, die is voorbereid in o.a. het AO JBZ-Raad van de Tweede Kamer. Zij bevatten politieke standpunten over de toepassing van het Handvest. Deze standpunten hebben geen rechtsgevolgen, maar sporen wel aan om in wetgevingsprocedures rekening te houden met het Handvest. In het geval van deze conclusies doet de Raad op het terrein van migratie en de vrijheid van meningsuiting geen oproep aan de Commissie om met wetgevingsvoorstellen te komen. Wel worden aandachtspunten benoemd bij coördinatie van eventueel beleid en eventuele wetgevingsvoorstellen. Als de Commissie niettemin met een voorstel voor wetgeving komt, moet – zoals bij alle EU-wetgeving – worden aangegeven waarom het nodig is wetten op Europees niveau te maken. Indien het parlement van een lidstaat het niet eens is met die motivatie kan het een gele kaartprocedure starten.

De leden van de PVV-fractie vragen wat de consequenties zijn van de voorgenomen toetreding van de EU tot het Europees verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), in het bijzonder ten aanzien van het Europees Hof van de Rechten van de Mens (EHRM). Het gevolg van toetreding zal zijn dat het EHRM kan

toetsen in hoeverre besluiten van de EU-instellingen verenigbaar zijn met het EVRM. Dat is belangrijk voor de rechtsbescherming van burgers en rechtspersonen. Burgers en rechtspersonen hebben op dit moment beperkte mogelijkheden om hun zaak voor te leggen aan het EHRM wanneer zij menen in hun mensenrechten te worden geschaad als gevolg van Unierecht of handelen van een EU-instelling. Dat gat wordt opgevuld met de toetreding van de EU tot het EVRM.

De leden van de PVV-fractie vragen tenslotte wat deze toetreding van de EU tot het EVRM betekent voor onze nationale soevereiniteit en welke invloed niet-EU-lidstaten krijgen op onze rechtsmacht. Onze nationale soevereiniteit verandert niet na de toetreding van de EU tot het EVRM. Dat is neergelegd in artikel 6 van het Verdrag van Lissabon. De toetreding zal in lijn daarmee geen invloed hebben op de nationale soevereiniteit. Evenmin is beïnvloeding door niet-EU-lidstaten op de Nederlandse rechtsmacht te verwachten. Toetreding maakt toetsing van besluiten door de EU-instellingen aan mensenrechten door het EHRM mogelijk. Daarbij is van belang dat deze mensenrechten reeds onderdeel uitmaken van onze democratische rechtsstaat en in Nederland primair door de wetgever en de nationale rechter worden beschermd.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus